

NGÀY XUÂN NÂNG CHÉN

Mỗi khi “xuân vừa về trên bãi cỏ non...” lòng xuân phơi phới, bốn trò tiêu khiển “Cầm, Kỳ, Thi, Tửu” thường được dịp... “leo thang.” Các Cụ ta ngày xưa luôn ca tụng bốn món này là: “Cầm, Kỳ, Thi, Tửu, đường ăn chơi mỗi về một hay.”

“Hay” ở đâu thì không rõ nhưng trong sách Giáo Khoa Thư dạy học trò tiểu học thuở trước đã vạch rõ ra cái “không hay” trong bài “Người say rượu”:

“Các anh hãy trông người kia đi ngoài đường. Mặt đỏ gay, mắt lơ đờ, quần áo xốc xếch, chân đi xiêu bên nọ, vẹo bên kia, múa chân múa tay, mồm nói lảm nhảm, chốc lại ngã chúi một cái. Lũ trẻ đi theo sau, reo cười chế nhạo. Thỉnh thoảng anh lại đứng lại, nói những chuyện gì ở đâu đâu. Người qua lại, trông thấy cũng phải tránh xa.

Người ấy vừa ở hàng rượu ra. Chỉ tham mấy chén rượu mà thành ra say sưa, mất cả tư cách con người, có khi như là con vật vậy, thật là đáng khinh bỉ. Hỡi các anh, các anh đã trông thấy người say rượu như thế, thì nên lấy đó làm gương mà giữ mình.”

Ở phương trời Tây, thi sĩ Shakespeare cũng từng nghiêm khắc phê phán chuyện nghiện rượu: “*Thượng đế ôi! Con người đã đặt một kẻ thù ở trong miệng họ để lấy cấp trí não họ đi! Thế mà chúng ta lại hoan hỉ, vui thú, hớn hờ và tán dương để tự biến chúng ta thành những thú vật*” (transform ourselves into beasts).

*

Tuy thế nhiều người lại ca tụng rằng người phong lưu phải biết uống rượu và con người lịch sự thì phải “tửu tam bôi”, nghĩa là rượu ba chén. Nhất là đàn ông, con trai mà không biết uống rượu thường bị chê là “nam vô tửu như kỳ vô phong”, trai mà không uống rượu như là cờ không có gió. Chao ôi! Cờ mà không có gió thì nó teo lại và rũ xuống như “kim đồng hồ chỉ sáu giờ rưỡi”, trông... mất hào khí và mất phẩm mỹ vô cùng.

Để phản đối lời thi sĩ Shakespeare nói trên, dân làng nhậu viện dẫn lời V. Hugo nói: “*Thượng Đế chỉ sáng tạo nước, con người đã chế ra rượu*” và tiếp đó là liệt kê tên tuổi các quý vị nổi danh như Lý Bạch, Edgar Allan Poe, Raymond Carver, F. Scott Fitzgerald và William Faulkner v.v... và nói rằng chính các vị này cùng tuyên phán rằng cần phải uống rượu để tìm cảm hứng. Baudelaire còn nói là lướt hơn: “*Chiều nọ, linh hồn của rượu hát trong chai*” (Un soir, l'âme du vin chantait dans les bouteilles). Vậy thì xin “*ngày Xuân nâng chén, ta chúc nơi nơi...*” cho thêm phần “hưng phấn.”

Hãy nhớ châm ngôn của bọm nhậu là: “If you drink, you will die. If you don't drink, you will die, too. So, let's drink and die. And die happy.” (Nếu anh uống rượu, anh sẽ toi. Nếu anh không uống, anh cũng sẽ ngòm. Cho nên, ta hãy uống đi và chết tiêu. Nhưng chết sung sướng).

Nhiều bọm nhậu khác lại tuyên bố: “Rượu bất khả ép, mà ép thì bất khả từ”. Nhưng nếu đến Nhật Bản thì xin cẩn thận nhé!, Đừng mang theo thói quen mời rượu, ép rượu bởi vì căn cứ vào điều luật “phòng ngừa say rượu gây rối loạn an ninh trật tự” thời hành vi ép người khác uống rượu sẽ bị phạt giam giữ 48 tiếng và phạt tiền với mức cao nhất lên đến 10.000 yên. Nếu như người bị ép say rượu gây chuyện phạm pháp thì người ép rượu cũng bị tội theo.

Có người rất thích uống rượu như Trương Hàn, nói trong sách Tấn thư rằng “Sử ngã hữu thân hậu danh, bất như tức thời nhất bôi tửu”, có nghĩa là “Cho ta cái danh sau khi chết không bằng cho ta một chén rượu ngay bây giờ”. Cứ tưởng anh Tàu nói chuyện chơi ai dè lại có một chàng Mỹ bị ảnh hưởng bởi câu này. Thật vậy! Cuối năm 2013 báo Washington Post cho biết Thiếu Tướng Không Quân Mỹ là Michael Carey có trách nhiệm về vũ khí nguyên tử đã bị giải nhiệm vì uống rượu quá nhiều, lại cặp kè với hai phụ nữ đáng nghi ngờ ở Nga khi ông gặp họ tại quầy rượu khách sạn trong chuyến công tác ở Moscow. Nhìn ảnh ông thì thấy cũng đẹp lão, ngực lại đầy huy chương. Đáng buồn vì có thể chiến thắng tại chiến trường nhưng lại khó thắng nổi chút quyến rũ của ma men và người đẹp trường túc!

Lắm người uống rượu thường muốn trở thành... nổi danh. Tin tại Paris, Pháp vào tháng 11-2014 cảnh sát phải mở cuộc điều tra về cái chết của một người đàn ông tuổi ngoài 50, sau khi ông này nốc đến cốc rượu thứ 56 trong một cuộc đọ sức tại một quán rượu. Ông này muốn vượt kỷ lục 55 cốc trước đây. Ông làm một hơi 30 cốc chỉ trong một phút. Vua “lưu linh” được chở về nhà trong tình trạng say khướt rồi sau đó thì xe cấp cứu đến đưa vào bệnh viện, nơi ông qua đời vào hôm sau. Con gái ông, cho biết ông trải qua một cơn hôn mê và truy tìm trước khi tắt thở.

*

Thời xưa có người trước khi ra trận mạc cũng muốn uống rượu, rót rượu bỏ vào chén lưu ly nhưng bị tiếng đàn tì bà giục giã phải lên ngựa ra đi như trong bài “Lương châu tử” của Vương Hàn: *“Bỏ đào mỹ tửu dạ quang bôi. / Dục ẩm tì bà mã thượng thôi.”* Thời nay nào còn nghe đâu thấy tiếng “tì bà” giục ta đi nữa, họa chăng chỉ còn tiếng... “quý bà” giục chồng ngưng uống để còn tỉnh táo mà lái xe về! Điều này cũng “tốt thôi!” Nâng ly rượu dù là ngày thường hay đầu Xuân quả là thú vị nhưng “chén chú, chén anh” đến nỗi “xin” lên, “xin” xuống thì cũng phiền toái vô cùng. Cứ muốn làm... anh hùng xa lộ, cứ loạng quạng đổi “lane”, lấn vạch, tăng giảm tốc độ bất thường là lộ ngay. Chắc chắn ta sẽ bị nhân viên công lực chặn lại và bị bắt làm nhiều trò lảm. Thứ hơi thở để đo nồng độ rượu là một trong những trò chính. Ta phải thở hơi vào một cái máy có... hỗn danh là *“breathalyzer”*. Máy này đo nồng độ rượu trong cơ thể. Nếu máy chỉ .10 (một phần mười của một phần trăm) là có chuyện... “khổ đế” đấy.

Ta có quyền từ chối không chịu thử nghiệm. O.K.! Không sao cả! Theo Hiến Pháp Hoa Kỳ thì không ai có quyền đụng chạm vào thân thể ta nếu ta không đồng ý, nhưng bằng lái xe của ta có thể bị “treo giò” trong một thời gian đấy. Người bị chặn xét có quyền từ chối phương pháp thử nghiệm này. Nhưng họ cần biết rằng, hành động từ chối thở vào máy thử hơi rượu đã là một bằng chứng để cơ quan DMV tự động rút bằng lái xe của họ trong thời gian 6 tháng, có khi cả năm trời. Hầu như có một sự “thỏa thuận ngầm” về vấn đề thử nghiệm này. Luật cho rằng khi ta xin cấp phát bằng lái xe là đã đương nhiên đồng ý chịu thử hơi thở hay ngay cả thử máu, thử nước tiểu khi cần rồi (presumed to have consented to taking the test and refusal to take the test may result in the automatic loss of one’s driver’s license.)

Các nhân viên công lực này còn nhiều trò nữa. Yêu cầu ta cúi xuống nhặt một đồ vật ở dưới đất lên xem ta có định hướng được hay không. Yêu cầu ta chỉ đứng một chân xem có vững không. Đi theo một đường thẳng xem có chệch không. Nhắm mắt, ngửa đầu, dang hai tay xem có giữ được thăng bằng không. Đọc bảng chữ cái A,B,C... theo kiểu “đố vui để... chọc” xem ta có bị lú lờ không. Làm vài bài toán cộng trừ... của con nít xem ta có tỉnh táo không. Thôi thì đủ chuyện cả. Chẳng còn ra cái thể thống gì nữa! Loạng quạng có vẻ “xin” là lập tức được thân ái tặng ngay một cái còng... số 8 vào cổ tay để đón Xuân ở một nơi khác, chứ không phải dưới “mái ấm gia đình” của mình nữa. Mất mặt... “anh hùng” hết!

Người phạm tội “xin” khi lái xe thôi thì đủ mặt. Tháng 5-2013 tại xứ Cờ Hoa, Giám mục Robert J McManus, 61 tuổi, trưởng một Giáo Phận, bị cảnh sát bắt về tội say rượu lái xe, rồi khỏi hiện trường sau khi xảy ra tai nạn, và từ chối không cho thử máu. Sau đó phát biểu qua một văn bản, ông nói: “Tôi đã xét đoán hết sức sai lầm vì cầm lái sau khi vừa uống rượu trong buổi ăn tối... Điều quan trọng là, tôi xin những giáo dân gương mẫu mà tôi đang phục vụ hãy tha thứ cho tôi, kể cả gia đình và bằng hữu của tôi...”

Chẳng phải chỉ là nam nhi mới bị tội “xỉn”. Hoa hậu Mỹ với chiều cao 1,73 m (các cụ thường phán là trường túc bất chi lao) và gương mặt đẹp huyền bí kiểu phụ nữ Trung Đông cũng đã từng bị bắt giam vì lái xe khi say rượu. Mỹ nhân 26 tuổi Rima Fakih -người năm giữ vương miện Miss USA năm 2010- bị cảnh sát bắt giữ vì lái xe khi nồng độ cồn trong máu cao gấp đôi mức cho phép. Nàng bị cảnh sát bắt giữ vào một buổi sáng sớm khi đang lái xe qua công viên Highland ở Michigan, Mỹ. Lúc bị bắt, nồng độ cồn trong hơi thở của nàng ở mức .20 tức là cao gấp đôi so với lượng cồn cho phép đối với người tham gia giao thông tại tiểu bang Michigan. Nàng phải trải qua vài giờ ngồi sau song sắt nhà tù. Người đẹp có buổi tiệc tùng, vui chơi bên bạn bè trong tối hôm trước và dường như đã uống rất nhiều.

Lái xe khi say rượu là tội “*Drive Under the Influence*” (D.U.I). Ta cũng nên biết “D.U.I” không chỉ là uống rượu lái xe, mà còn áp dụng trong những trường hợp người lái xe bị ảnh hưởng bởi các loại ma túy, các loại thuốc có thể gây buồn ngủ khiến không kiểm soát được tay lái. Có hai cách phân biệt giữa D.U.I vì rượu, vì ma túy hay vì uống thuốc là thử máu và thử hơi thở. Cảnh sát, sau khi chặn xét một người vì ngờ rằng người đó trong tình trạng D.U.I, sẽ dùng dụng cụ thử máu để xác định xem mức độ rượu (có hay không và nếu có là bao nhiêu phần trăm) trong máu người đó. Ngoài ra, cảnh sát cũng có thể yêu cầu người lái xe thở vào một dụng cụ đo nồng độ rượu trong hơi thở.

Cũng cần lưu ý thêm là nếu ta lái xe gây tai nạn mà “đọt” luôn thì phạm tội “*hit-and-run*”. Nếu vì say rượu mà “hit-and-run” thì hậu quả nghiêm trọng lắm vì có thể bị truy tố về tội “*đại hình*” (*felony*). Luật pháp buộc người lái xe gây ra tai nạn phải ngừng tại chỗ và đứng lại “nói chuyện phải quấy” với người lái xe đối phương cũng như khai trình mọi chi tiết liên hệ cho nhân viên công lực. Có người cho rằng phạm tội... “kiss-and-run” còn tạm tha được chứ phạm tội “hit-and-run” thì... hết thuốc chữa!

Các bậc phụ huynh đời nay có con ưa uống rượu có thể sử dụng một loại vòng đo hơi rượu để theo dõi. Vòng đeo điện tử này có tên là Scram. Vòng sẽ kiểm soát mồ hôi của người đeo và sẽ dò ra hơi rượu xuyên qua làn da, nếu quá một mức độ quy định, vòng này sẽ báo về công ty và viên chức tòa án để báo động, nhằm ngăn cản người này lái xe.

*

Nhân nói chuyện uống rượu cũng cần nói thêm về “chỗ” để uống rượu và tuổi để uống rượu nữa. Luật pháp không cấm ta uống rượu miễn là uống tại nơi riêng tư, thí dụ như tại nhà riêng chúng ta trong những buổi “party” đãi đằng khách khứa. Luật chỉ cấm uống nơi công cộng. Hơn nữa muốn uống rượu thì người uống phải đủ một số tuổi nào đó, thường là 18.

Các cụ nhà nho ta thời trước không biết có học... luật hay không mà thấy các cụ khôn quá. Chẳng uống rượu nơi công cộng để thêm rắc rối với luật pháp. Các cụ nằm khàn trong nhà, vừa để tránh khỏi nghe tiếng chủ nợ “réo nợ” vào ngày 30 Tết, vừa “lai rai ba sợi” tại gia cho an toàn. Cụ Tam Nguyên Yên Đổ vừa... nhậu vừa làm “câu đối”: “*Tối ba mươi, nợ réo títt mù, ấy mới Tết! / Sáng mồng một, rượu tràn Quý Tị, ái chà Xuân!*”

Cụ Nguyễn Công Trứ cũng là một... “hàn nho”. Cụ chắc cũng từng nhiều phen bị chủ nợ đến đòi tiền, réo nợ vào chiều ba mươi Tết nên Cụ đặt rất nhiều hy vọng vào sáng mồng một Tết trong năm mới. Cụ cũng làm câu đối và tất nhiên cũng không dại gì mà ra uống rượu nơi công cộng: “*Chiều ba mươi, công nợ réo títt mù, co căng đập thẳng Bàn ra cửa! / Sáng mồng một, rượu chè say túy lúy, gơ tay bồng ông Phúc vào nhà...*”

Tục truyền rằng cái ông thi sĩ nổi danh Lý Bạch một đêm khi chơi thuyền trên sông Thái Thạch (khúc sông Dương Tử ở chỗ có hòn Thái Bạch), trong khi say rượu thấy bóng trăng ở lòng sông ông nhảy choàng xuống để đòi ôm trăng đến nỗi phải chết đuối. Ông cùng với trăng vĩnh viễn an giấc ngàn thu! Người đời sau dựng một cái đài ở đấy gọi là “Tróc nguyệt đài” (Đài bắt trăng). May mà ông ấy chết đuối lúc đó chứ không thì cũng bị ở tù vì tội uống rượu nơi công cộng mất thôi.

Nhưng cũng có người thắc mắc rằng Lý Bạch tưởng làm trăng dưới lòng sông là trăng thật nên mới chết đuối, hay chính Lý Bạch vì đã thấy rõ rằng cả trăng trên trời lẫn trăng dưới

lòng sông đều là trắng giả và tất cả mọi sự trên cái cõi ta bà này đều là giả tạm, đều là ảo hóa. Nếu hiểu như vậy thì cái chết của Lý Bạch chính là một hành động “tự tử” tuyệt đối phủ nhận cuộc đời chứ chẳng phải Lý Bạch đã chết vì say rượu, vì nhận lầm. Giữa say với tỉnh, điên với không điên, mộng với thực... biên giới quả là mong manh.

Nhân nói về nơi uống rượu có lẽ cũng phải đề cập tới một nhân vật đặc biệt. Thưa đó là chàng Aaron Collins, 38 tuổi. Vào tháng 7-2015 cảnh sát New York cho hay chàng này say khướt vào buổi tối và nằm lẩn ra ngủ giữa đường rầy. Không rõ chàng có ngửi “độc ảm” tại nơi này không! Đoàn xe lửa chở hàng của công ty Pan Am dài hơn 1.6 km tiến tới vào lúc khoảng 10 giờ 30 phút tối. Người lái đoàn tàu nhìn thấy chàng Collins nằm trên đường rầy và tìm cách thắng lại nhưng không kịp, khiến hai đầu máy đầu tiên vượt qua người chàng này. Các đầu máy sau đó được tách rời ra để đưa chàng Collins ra ngoài. Chàng may mắn không bị hề hấn gì nhưng vẫn trong tình trạng say rượu chưa tỉnh. Chàng được đưa đến một bệnh viện để khám nghiệm trước khi cho về nhà. Thật hứ vía! Anh chàng thật... cao số!

Đọc truyện Kiều của cụ Nguyễn Du có ai ngờ nàng Thúy Kiều của chúng ta cũng là một dân làng nhậu! Mới “*xuân xanh sấp sỉ tới tuần cập kê*” tức là nàng mới sấp sỉ gần 15 tuổi thế mà “ngày vừa sinh nhật ngoại gia” tức là vừa gặp ngày bên họ ngoại ở xa có tiệc mừng sinh nhật, cha mẹ và hai em đều sắm sửa một chút lễ vật để đem dâng biếu, nàng đã lên qua nhà hàng xóm tìm anh Kim Trọng và nhậu nhẹt. Anh chị uống rượu với nhau đã say say: “*Lòng xuân phơi phới chén xuân tàng tàng.*”

Quay về nhà thấy cha mẹ và 2 em đi chưa về thế là nàng lại vội vàng quay lại qua nhà chàng và nhậu tiếp: “*Chén hà sánh giọng quỳnh tương.*” Vừa mới uống rượu say tàng tàng với nhau ban chiều, đêm lại uống rượu nữa. Sự đó đối với chàng Kim Trọng đa tình có lẽ không chi lạ, nhưng đối với nàng Thúy Kiều thì cái vụ chè rượu của nàng khiến chúng ta thấy dễ nể! Có cụ mắng là... đồ gái hư! Hư thật đấy! Vừa hư vừa... vi phạm pháp luật!

*

Năm mới “*Tân Sửu*” (2021) là năm Trâu nên bà con ta lại nhớ đến bài “Chăn trâu” trong sách Quốc văn giáo khoa thư dùng cho học sinh Tiểu học Việt Nam trước kia. Bài văn kèm theo một bức tranh minh họa nhỏ, xinh xắn vẽ một em bé đội nón ngồi trên lưng trâu ở ngoài cánh đồng có khóm tre vượn cao và đàn chim bay lượn trên không. Bài văn đã để lại những ấn tượng sâu sắc cho nhiều thế hệ học sinh thuở ấy. (Nay các cụ đã bước vào quá lứa tuổi “thất thập cổ lai hi” rồi!). Câu thường được hát hò mãi là: “*Ai bảo chăn trâu là khổ, chăn trâu sướng lắm chứ / Ngồi mình trâu, phát ngọn cờ lau, và miêng hát nghêu ngao.*”

Nói chuyện vui thế thôi chứ vào những ngày đầu Xuân ta cứ việc giải trí thoải mái cho đủ... bốn món ăn chơi là: Cầm, Kỳ, Thi, Tửu. Chính bốn món này cũng đã được Cụ Nguyễn Công Trứ ca tụng hết mình và đặt bút viết bài thơ với đầu đề là “Cầm Kỳ Thi Tửu” trong đó câu: “*Dở duyên với rượu không từ chén*” và “*Ai say, ai tỉnh, ai thua được, / Ta mặc ta, mà ai mặc ai.*” Còn nữ sĩ Hồ Xuân Hương lại còn hăng hái hơn nữa nên đặt bút xúi thiên hạ: “*Chơi xuân kéo hết xuân đi. / Cái già xông xộc nó thì theo sau!*”

Nhưng người viết cũng thấy có bốn phận nhắc nhở các bạn đọc là hãy coi chừng, đừng quá chén, kéo phải ra hầu tòa và đứng trước... “vành móng ngựa” đấy nhé:

“*Vui Xuân xin chớ quá đà
Kẻo mà vác chiếu ra tòa thì nguy!*”

LS. NGÔ TĂNG GIAO

(Tặng Hội Ái Hữu Luật Khoa Việt Nam, USA)

